

Поштарина плаћена у готову.

Год. 17. БЕОГРАД — новембар и децембар 1936. Св. 6.

ГЕОМЕТАРСКИ И ГЕОДЕТСКИ ГЛАСНИК

Орган Удружења Геометара и Геодета Краљевине Југославије

Адмирала Гепрата 68 **БЕОГРАД** Адмирала Гепрата 68

Уредништво и
администрација
Гепратова ул. 68

Власник за Гл. управу
МИЛАН МРАВЉЕ н. посланик.
Уредник ДИМИТРИЈЕ МИ-
ЛАЧИЋ, геометар

Изази у два ме-
сеца једанпут.
Поједини број
10.— дин.

Господину Др. Марку Кожуљу,

Министру Грађевина

Београд.

Од стране Иижењерске Коморе припремљен је и под-
несен Г. Министру грађевина пројекат Закона о Овлашће-
ним инжењерима.

Сазнавши да је Краљевска Влада дала овлашћење г. Ми-
нистру грађевина да поднесе предлог Закона о овлашћеним
инжењерима Народној Скупштини, слободни смо обратити
Вам се г. Министре и указати Вам, да поднесени предлог За-
кона о Овлашћеним Инжењерима, од стране Инжењерске
Коморе, *одузима сва права целокупном геодетском и гео-
метарском сшалежју*, који по свим позитивним законима
и законским овлашћењима имају. Поднесени пројекат у свом
образложењу § 16-ог каже: „Искључиви делокруг у по-
гледу геодетско-геометарске праксе, предложено је разгра-
ничење које је утврђено споразумно између Удружења ин-
жењера геодета и Удружења геометара у Загребу и које је
као таково предложено Министарству“.

Како у Краљевини Југославији постоји само једно једин-
ствено Удружење геометара и геодета Краљевине Југославије,
чија се Главна управа налази са седиштем у Београду, а којој
до данас, ни на њен захтев, од стране Инжењерске коморе
није достављен никакав законски пројекат, нити пак какав
акт о разграничењу геодетских радова, те је апсолутна не-
истина да је икада до икаквог споразума могло доћи. У
Загребу постоји само секција овог Удружења, за Савску

Бановину, која нема никаквог овлашћења, да може у овом погледу разговарати и правити споразуме, јер је једини легитимни претставник Главна управа Удружења.

За оваково неистинито тврђење, од стране Инжењерске Коморе Удружење геометара и геодета поднеће тужбу надлежном суду противу исте Коморе.

Делокруг рада геометара и геодета

Да би се видело у колико пројекат Закона о Овлашћеним Инжењерима *одузима* права геометрима и геодетима цитираћемо следеће: Пројекат Закона о овлашћеним инжењерима поднесен од стране Инжењерске Коморе предвиђа у § 118 укидање свих Закона и законских прописа који су у супротности са истим. Што значи и укидање Уредбе бр. 1100/V-32 г. донесене на основу §-а 1 става 2-ог. Закона о земљишно-књижним деобама, отписима и приписима од 31-XI 1930 г. и чл. 43 ег става трећег Закона о катастру земљишта од 19-XII-1928 год. по споразуму са Министар. правде, и Министар. унутрашњих послова, а по саслушању Главне управе Инжењерске коморе у Београду, а у сагласности са Претседником Министарског Савета, а која у својим члановима 3 и 5 каже следеће:

Члан 3.

(¹) Цивилни геометри и инжењери (§ 1 став 1 тач. а Закона о земљишно-књижним деобама, отписима и приписима) и катастарске власти (§ 1 став 1 тач. б истог Закона) овлашћени су да изводе све врсте геодетско-геометарских радова без ограничења, како у сврху израде планова за земљишно-књижне деобе и оснивање земљишних књига тако и за друге јавне сврхе. Изузети су послови побројани у чл. 5 ове Уредбе.

(²) Напосе су цивилни инжењери и геометри овлашћени да врше послове израде катастра земљишта по прописима Уредбе о изради катастра земљишта путем приватних предузећа од 2 децембра 1929 год. број 95420 („Службене новине“ број 288-СХVIII од 7 децембра 1929 год.), као и премеравања код одржавања катастра у смислу чл. 66 катастарског Правилника VII део II одељак за одржавање катастра у општинама, у којима је катастар израђен на основу премера, број 1437 од 15 јануара 1930 године („Службене новине“

број 212-LXXV-460 од 17 септембра 1930 год.), те истоветне или сличне радове код одржавања привременога катастра по прописима катастарског Правилника VII део I одељак за одржавање катастра у крајевима, где још није извршен премер, број 93950 од 22 новембра 1929 год. („Службене новине“ број 292-CXXII од 12 децембра 1929 год.).

(³) Истовремено се цивилни геометри и инжењери као и чиновници катастарских власти сматрају јавно постављеним вештацима за питање премера облика и површине земљишта, тачности, исправности и доказне моћи планова и операта у смислу § 447 Закона о судском поступку у грађанским парницама (Грађански парнични поступак) од 13 јула 1929 год. („Службене новине“ број 179-LXXV-396 од 3 августа 1929 год.).

(⁴) Овлашћење за вршење праксе цивилним геометрима и инжењерима даје Министарство финансија, Одељење катастра и државних добара, по прописима ове Уредбе.

(⁵) Овлашћење за цивилне инжењере даје се по предлогу Главне управе Инжењерских комора сходно одредбама Привремене Уредбе о оснивању Инжењерских комора („Службене новине“ број 245-LI од 25 октобра 1924 год.).

Члан 5.

(¹) Израду деобних планова код комасације земљишта могу вршити само они цивилни геометри и инжењери, који су добили за те послове нарочито овлашћење по прописима ове Уредбе, а од катастарских власти они органи, који буду за то нарочито одређени од Министарства финансија, Одељења катастра и државних добара.

(²) Исто тако могу вршити геодетско-геометарске послове за израду деобних планова комасације земљишта и аграрних операција оне државне и бановинске власти (§ 1 став 1 тач. в Закона о земљишнокрњижним деобама, отписима и приписима), које су надлежне за извођење комасације земљишта и других аграрних операција, ако њихови извршни органи имају стручну квалификацију, која је за те послове прописана овом Уредбом (чл. 24 до 28).

На основу горе цитираних чланова 3-ег и 5-ог Уредбе бр. 1100/V-932 год. види се да не постоји *никакво ограничење*, нити разлике у погледу делокруга рада између *геометара, геодета и геодетских инжењера при вршењу геодетских радова.*

Све геодетске радове у нашој Краљевини извођене било у државној или самоуправној режији, било путем приватних предузећа извршени су једино и искључиво од геометара и геодета јер све до 1928. год. у нашој Краљевини није било скоро ни једног инжењера геодета нити културнотехничких инжењера, сем два професора Универзитета.

У Краљевини Југославији прва група геодетско-културно-техничких инжењера дипломирала је тек 1928 год. а прва овлашћења за јавне геодетско-геометарске радове добили су тек 1932 год. Истовремено и радове на комасацији, деоби земљишних заједница и аграрних операција радили су готово искључиво само овлашћени цивилни геометри и геодети.

Данас у нашој Краљевини има свега око 70 (седамдесет) геодетских и геодетско-културно-техничких инжењера, од којих свега њих 8—10 имају овлашћење за вршење цивилне праксе, на супрот 2000 дипломираних геометара и геодета, од којих 320 (триста двадесет) овлашћених цивилних геометара. Из горе наведених података јасно се види данашњи однос између геометара и геодета на прама инжењерима, што јасно оцртава жељу геодетско-културно техничких инжењера, да за себе монополишу све геодетске радове, а да геометре и геодете искоришћују до максимума, као своје помоћно особље.

Нема разлога да пројекат Закона о овлашћеним инжењерима, нити пак Удружење геометара и геодета да врше ма какво разграничење у геодетским радовима, јер сама геодетска наука то разграничење предвиђа деобом на нижу и вишу геодезију. Имајући у виду да је од 1928 год. до данас дипломирало свега 70 геодетских и геодетско културно техничких инжењера и да сваке године дипломира свега 6—10 инжењера јасно је да оволики број стручног особља не би могао задовољити јавне потребе ни једног јединог округа, а камоли целе државе. Само на територији Савске бановине данас ради 120 цивилних геометара и геодета, а то је дупли број свих геодетских инжењера у држави и дванајест пута више него овлашћених геодетско-културно-техничких инжењера.

Усвајањем оваквог пројекта, из горе изложенога јасно се види да би целокупни привредни промет, у погледу некретнина био укочен. Поред тога у погледу стручне спреме за вршење геометарско-геодетске праксе не постоји никаква разлика између геометара, геодета и инжењера, што јасно казује чл. 18 Уредбе бр. 1100 који гласи:

Члан 18.

Кандидати полажу испите из ових група.

I. група — инструменти, њихово познавање и ректификација;

II. група — триангулација нижих редова са елементима триангулације виших редова;

III. група — све врсте мерења висина;

IV. група — полигона и линијска мрежа;

V. група — сви начини снимања детаља;

VI. група — израда свих врста планова и катастарског операта са потребним рачунањима.

Познавање свих напред побројаних група радова, има бити у најтешњој вези са одредбама постојећих катастарских Правилника.

VII. група — *закони, уредбе, правилници и упуштава:*

1) Закон о непосредним порезима;

2) Закон о катастру земљишта и катастарски Правилници, I, II, III, IV, V, део, VI део I и II одељак и VII део I и II одељак;

3) Закон о земљишним књигама;

4) Закон о унутрашњем уређењу, оснивању и исправљању земљишних књига.

5) Закон о земљишнокњижним деобима, отписима и приписима.

6) Упуство за прво оснивање земљишних књига;

7) Правилник о вођењу земљишних књига;

8) Уредба о изради катастра путем приватних предузећа;

9) Правилник о саставу и делокругу рада Одбора за државни премер;

10) Уредба о отпису пореза у случају елементарне штете;

11) Упуство к Уредби о отпису пореза у случају елементарне штете;

12) Упуство за одбијање нарочитих трошкова од катастарског чистог прихода и за регулисања повраћаја (реституције) пореза;

13) Правилник о раду и надлежности отсека за катастар и државна добра при Финансиским дирекцијама и о раду и надлежности Катастарских управа;

14) Закон о издавању тапија;

15) Закон о организацији Финансиске управе у вези са Законом о чиновницима;

16) Све одредбе из ниже наведених Закона и Правилника које се задиру у материју катастра:

- а) Закон о државним путевима;
- б) Закон о недржавним путевима;
- в) Закон о личним именима;
- г) Закон о именима места и улица и обележавању кућа бројевима;

- д) Закон о шумама;
- ђ) Закон о ограничавању државних шума у Србији Јужној Србији и Црној Гори;
- е) Грађевински закон;
- ж) Закон о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима са Правилницима уз тај Закон;
- з) Правилник о крчењу шума и претварању шумског земљишта у другу врсту културе;

17) Исто тако и све одредбе ових закона, уредаба, правилника, упуштава и објашњења, који ће у току времена бити прописани, а имају везе са Законом о катастру земљишта и Правилницима к томе Закону или са осталим законима, уредбама, правилницима и упуштвима наведеним у групи VII тач. 1 до 16 овог члана;

18) Постојећи законски прописи о комасацији земљишта, које и важе у разним деловима Краљевине, све док не буде донет један закон за целу територију Краљевине и то:

- а) Аустријски државни закон о комасацији господарских земљишта од 7 јуна 1883 год.;
- б) Земаљски закон за Крањску од 7 новембра 1900 год.;
- в) Земаљски закон за Штајерску од 26 маја 1909 год.;
- г) Законски чланци VII и XXXIX из 1908 год. Угарског државног сабора, који важи у Међумурју, Прекомурју, Барањи, Бачкој и Банату;
- д) Закон о комасацији земљишта од 22 јуна 1902 год. Хрватског сабора (уз Проведбену Наредбу), који важи у Хрватској, Словенији и Срему;

ђ) Закон о земљишним заједницама и Закон о задругама. Познавање законских прописа о комасацији земљишта, тражи се од кандидата само у главним потезима, а кандидати, који поред стручног геометарског испита полажу и испит из комасације, морају доказати потпуно познавање тих прописа и њихову практичну примену (чл. 27 ове Уредбе).

Поред тога све радове у Одељењу катастра и државних

добра почевши од триангулације па до одржавања катастра, врше искључиво геометри, који у исто време врше и надзор над свим радовима извршеним преко цивилних геометара и овлашћених инжењера, па би се усвајањем пројекта Закона о Овлашћеним инжењерима, поднетог од стране Инжењерске коморе, дошло у контрадикцију, а на име да лице које врши надзор над извесним радовима, што је случај са 99⁰/₀, само не може вршити исте радове.

Поред горе наведеног Удружење геометара и геодета стоји на становишту да се грађевинским инжењерима не може дозволити цивилна пракса за геодетске радове, јер су се исти спремали за друге послове, док су геометри и геодети спремљени и оспособљени само и искључиво за геодетске радове.

На основу постојећих закона и законских прописа, који дају извесна права геометрима формиран је геометарски сталез од преко 2000 геометара, док би доношењем једног оваквог неправедног Закона сва та стечена права геометара била уништена и у струци којој су посветили цео живот, стављени ван Закона, јер би цео један сталез од преко 2000 људи, не рачунајући њихове породице, био стављен на милост и немилост десетини инжењера, који иду искључиво за монополизацијом свих геометарских радова.

На основу горе изложеног, Удружење геометара и геодета Краљевине Југославије најодлучније протестују противу, овако немогућег, неправедног и несоцијалног предлога Закона, поднесеног од стране Инжењерске коморе и усвојен од стране г. Министра грађевина, обраћамо Вам се с молбом за дејство да у овај предлог у Народној скупштини изволите извршити следеће измене и допуне:

1) У § 9 у ставу (2) под 1 брисати: „Културно-техничке, геодетско културно-техничке“. а у истом § 9 ставу (2) под тач. 5 унети: За културно-техничке, геодетско културно-техничке и геодетске инжењере Министар финансија.

2) У § 14 ставку (3) брисати у целости, пошто недостатка нема, јер има довољан број овлашћених цивилних геометара и геодета.

3) У § 16 брисати све оно што је у супротности са Уредбом бр. 1100-V 1932 год.

4) У § 40 тачке 3 ставке (2) додати: За геодетске радове Инжењерске коморе стоје под надзором Министарства финансија.

5) У § 118 додати: Сем Уредбе бр. 1100-V-32 год. донесене на основу чл. 1 став 2 Закона о земљишно-књижним деобама и чл. 43 става шрећег Закона о катастру земљишта.

У § 125 додати под ставом (2) да остаје на снази у целости Уредба бр. 1100-V-932 год. донесена на основу чл. 1 става 2. Закона о земљишно-књижним деобама и чл. 43 Закона о катастру земљишта.

Ремизирамо наше молбе и захтеве.

1) **Културно-технички, геодетско-технички и геодетски инжењери** полажу испит и добијају овлашћење од **Министарства финансија**.

2) Приправницима се не може одобрити никакво вршење самосталне праксе.

3) **Искључиво овлашћење** не може се дати ниједноме сталезу, за целу геодетску струку.

4) Да у погледу надзора над геодетским радовима **Инжењерске коморе** потпадају под надзор **Министарства финансија**.

5) Да Уредба бр. 1100-V-1932 год. — остане у целости на снази.

Закључак

Господине Министре

Дубоко верујући у Вашу високу свест, заштиту права и правдољубивост, а такође и Краљевске Владе, слободни смо предочити Вам сву неправду и последице, које овај законски пројекат у својој основи носи. Дубоко смо убеђени да ћете, не само у интересу геодетског сталеза, већ првобитно у интересу државе учинити да геодетска струка пође оним историским путем, којим је кроз векове пролазила, осигуравајући право приватне својине, на чијим темељима почива данас држава. Радови цивилних геомешара и геодета предвиђени су Законом о катастру земљишта, код оснивања катастра, извршиоци свих геодетских радова су цивилни геометри, а такође извршиоци комасације и извођења аграрних операција у земљи су цивилни геометри и геодети. Важност струке је у толико већа што интересује већину грађана наше државе.

Геомешарски сталез у нашој земљи по рангу и стручној спреми којом располаже, одговара оном сталезу тех-

нички образованих људи, који су носиоци техничког напретка и извршиоци највећих геодетских, техничких радова у земљи.

Из свега изложеног, констатујемо једну жалосну чињеницу, да предложени пројекат Закона о Овлашћеним инжењерима, нема обзира према постојећим земаљским законима, већ их из основе мења, имајући пред очима једини циљ интерес инжењерског staleжа, за кога једино обезбеђује привилеговани положај.

Излажући ово своје гледиште, које садржи све оно преко чега се не може прећи, целокупни геодетски staleж моли и тражи са пуним правом од Вас праведну заштиту, у интересу staleжа и струке, првобитно државе, тражи да Закон о Овлашћеним инжењерима буде Закон државне и народне потребе, а не монопол од кога ће трпети и држава и народ.

Примите господине Министре уверење нашег дубоког поштовања и оданости.

Друга претставка

Господину Др. Марку Кожуљу

Министру грађевина

Београд

Господине Министре,

Удружење геометара и геодета обраћа Вам се са другом претставком након детаљног прегледа и студије пројекта предлога Закона о овлашћеним инжењерима. Удружење геометара и геодета дубоко жали, да је Инжењерска комора поднела Вам један законски пројекат чијим одредбама се један staleж ставља ван Закона, ускраћују му се сва права, а Вас обманула да је до споразума са Удружењем геометара у Загребу дошло.

Као што се види од 1932 г, ово је четврти пројекат, час Закон, час Уредба, који Инжењерска комора форсира да озакони. Из ових текстова до сада види се да Инжењерска комора не бира сретства, служила се свим дозвољеним и недозвољеним сретствима, да дође до циља.

Господине Министре,

Историја памти само геометра. Све што је на геодетском пољу урађено у нашој Краљевини дело је геометара. Геометар је кроз векове служио држави и народу и био меродаван за све геодетске радове.

Геометарски сталеж у нашој држави јесте релативно млад, а истовремено сталеж који се јавља са културним уопште, а напосе правним поретком у друштвеној заједници. Изнећемо рад тог младог сталежа: почевши од премера парцеле па до премера државе констатујемо један непобитни факат, да све што је урађено на геодетском пољу дали су геометри и геодети, јер геодетских инжењера и геодетско културнотехничких није било и то је новина данас за нас у нашој држави.

Израда новог катастарског премера целе државе, је једна од највећих културних творевина у развоју и напредку сваке модерне државе, а то дело код нас дали су и дају геометару. Премер свих наших великих градова, међу којима премер Београда, Скопља, Ниша, Крагујевца, Пожаревца, Шапца, Крушевца, Смедерева, Пећи и стотине других градова премирили су геометри.

Већином све комасационе радове у земљи комасација пољопривредних поседа и градилишта у вези са извршеним комуникацијама и мелиорационим радовима дело је и рад геометара и геодеша.

Све парцелације пољопривредних поседа, као и све индивидуалне раздеобе земљишних заједница урадили су већином геометри и геодети.

Већина свих аграрних операција, регулација аграрних поседа дело је и рад геометара и геодеша.

Сви шефови катастарских управа у земљи на целој територији Савске, Дравске, Дринске, Дунавске, Приморске и Зетске бановине су геометри и геодети. Већином сви шефови катастарских отсека у Финансиским дирекцијама су геометри и геодети.

Сви шефови Одељења катастра су геометри и геодети, па чак и сам начелник.

Деведесет по сто свих водећих положаја на новом премеру заузимају геометри.

Када се овим људима онемогући вршење свих послова на терену и искључе да могу обављати све оне послове које су до сада радили, је ли онда логично да могу контроли-

*Покрени
штале
радове*

сати и вршити надзорну власт, која је као што видите сто по сто у њиховим рукама.

Неће ли се десити Господине Министре, да се сутра пође даље, да се затражи да ови људи не могу ни надзорну власт вршити, када сами не могу радити.

Зар ово није очигледан доказ онемогућења рада сваког шефа катастарске управе у извођењу деликатне дужности.

Је ли могуће у јавној државној служби заменити данас у свима овим разним дисциплинама геометре, како оне на положајима, тако оне у цивилној пракси. *Зар геодетски сталез који ће држави дати катастар, баштинске књиге, као правни доказ приватне својине, који је извео аграрне операције, хоји је у зноју свога лица извео највеће јавне радове, зар треба да се сутра баца на улицу као обичан палир,* без стварног разлога, да би се задовољило свега десетина геодетско културно техничких инжењера, и амбиција Инжењерске коморе да монополише све радове. Је ли то интерес државе, струке и геодетског сталеза.

Непобитна је чињеница, да у теориској спреми у оквиру ниже геодезије нема разлике између геометра и геодетско-култ. технич. инжењера, јер и једни и други раде само четири семестра нижу геодезију. Остала четири семестра, геод. културно технички инжењери раде вишу геодезију, култур технику хидротехнику итд. Напротив у погледу практичне спреме геометри имају много више праксе, како за време школовања, тако исто и после завршеног школовања, јер за сво време они једино и искључиво раде и обрађују нижу геодезију, док се пракса код култур. техничких инжењера више креће на култур техничке и хидротехничке радове, што је за њих исто тако важно као геодезија.

Стојимо пред фактом, невероватним фактом, али и стварним, Инжењерска комора тражи искључива права поред свих ових непобитних чињеница, на све комасационе радове, ма да је познато, да се за комасационе радове морао полагати специјални испит, поред испита за цивилну праксу, да се дође до овлашћења. Поред тога, у нашој Краљевини постојао је двогодишњи течај на Загребачком универзитету, који је био и имао једини циљ да спреми подмладак за комасационе радове у Хрватској. Ово је био једини течај у земљи, који је оспособљавао људе за овај посао. Потреба за комасационе радове појавила је се пре рата у Хрватској и у Војводини, а специјално после рата требало је веће

количине земљишта комасирати. Мора Инжењерска комора и да зна, као што је познато и свим држ. институцијама и практичним и научним, да су ови радови у колико су завршени, завршени на опште задовољство и државе и народа.

Зар геодетски и геодетско културно технички инжењери немају поред овог заједничког делокруга рада још и област више геодезије, област целе култур-технике, област хидротехнике и зар они немогу да се уздигну по својој личној и друштвеној вредности, по својој стручној сиреми, знању и напретку, зар место да у науци корачају корак по корак напред, стварајући нове видике, на научном и практичном пољу техничке делатности, они се спуштају, силазе на терен људи са средњом техничком школом, људи који су цео живот посветили једној грани технике.

Резимирајући напред изложено констатујемо следеће чињенице: да предложени пројекат Закона о обласћеним инжењерима, није водио рачуна ни о једном сталежу осим инжењера, да нема никаквог обзира према постојећим законима и уредбама, да их својим одредбама из основа мења, да чак шта више не предвиђа прелазно стање, не указује на општи прабац и карактер Закона, а само и једноставно штити интересе инжењерског сталежа.

Господине Министре,

Од Вас тражи прошлост, садашњост и будућност, од Вас тражи социјална правда и морал, од Вас тражи интерес државе, интерес струке и сталежа, од Вас тражи оних шест милиона хектара непремереног дела државе да о положају геометара победете рачуна и не убијете му сваку вољу на живот и рад и донесете решење онако, како општи интереси народни захтевају.

Геометарски сталеж од Вас тражи да темеље на коме је заснована и струка и сталеж не рушите, тражи своја стечена праба, не наследна, већ стручном спремом стечена, тражи да се у делокругу рада ниже геодезије искључи свако искључиво обласћење, тражи да Уредба бр. 1100/V-932 у целости остане на снази.

Нека се за искључи делокруг рада инжењера дотичне струке унесе оно што им припада: виша

геодезија, културтехника, хидротехника итд. а не делокруг рада ниже геодезије, којој су геометри посветили цео живот.

Господине Министре,

Удружење геометара и геодета дубоко жали да је силом прилика приморано да овакав став заузме, приморано да тражи Вашу заштиту, приморано да моли и да без компромисно захтева следеће измене у законском пројекту:

Да Уредба бр. 1 100/V-32 год. у целости остане на снази донесена на основу чл. 1 става (2) Закона о земљ. књиж. деобама и чл. 43 става (3) Закона о катастру земљишта, да се из Закона о облашћеним инжењерима брише све оно што је у супротности са истом, а на име:

1) У § 14 ставу (3) брисати: У колико се односи на радове цивилних геометара, јер има довољан број цивилних геометара и геодета.

2) У § 16 — у области пројектовања брисати из тачке д): ограничење шума, деоба шумског земљишта, (зар не може геометар вршити ограничење и делити шуму, а може премерити целу државу) затим брисати у целости тачку е) (§ 16): „На комасацију пољопривредних земљишта у оним случајевима кад је њихово извођење безано и условљено са извођењем мелиорационих радова, као и на комасације земљишта у градовима за поделу на градилишта, кад је са тиме безано пројектовање нових комуникација.

У области управљања у техничком смислу (§ 16) брисати: пољопривредним предузећима преко пет стотина хектара зиратног земљишта.

3) У § 40 — тачка 3 става (2) додати: за геодетске радове Инжењерске коморе стоје под надзором и контролом Министарства финансија тј. у смислу Уредбе бр. 1100-V-32 год.

У § 118 додати: сем уредбе бр. 1100-V-32 године донесене на основу чл. 1 ст. (2) Закона о земљишно књижним деобама и чл. 43 става (3) Закона о катастру земљишта.

У § 9 у ставу (2) под 1 брисати: „Културно техничке, геодетско културно техничке“, а у истоме § 9 ставку (2)

под тач. 5 унети: за културно техничке, геодетско културно техничке и геодетске инжењере министар финансија (ово зато јер деведесет по сто геодетских полова и по раду и по надлежности и по свим досадашњим законским прописима припада Миинистарству финансија).

Примите г. Министре и овом приликом уверење нашег поштовања и оданости.

Секретар,
Дим. Милачић.

П. претседник
Арсеније Поповић.

Министарство Финансија
Краљевине Југославије
ОДЕЉЕЊЕ КАТАСТРА И ДРЖАВНИХ ДОБАРА
Бр. 47.422-V
21 новембра 1936 год.
Београд.

ПРЕПИ

П. О.

Министарству Финансија
Опште одељење
Предмет: Предлог Закона о овлашћеним инжењерима — мишљење.

Враћа се „Предлог закона о овлашћеним инжењерима“ са напоменом да у § 118 није ушла допуна која је од стране овог Одељења била тражена још у 1932 год. под бр. 42000/V од 22 новембра 1932, а исто тако и под бројем 11581-V од 19 марта 1936, а која гласи:

„Одредбе Уредбе о овлашћењу за извођење јавних геодетско-геометарских радова и о условима стицања тог овлашћења, бр. 1100/V од 15 јануара 1932, остају у целости на снази“.

Ова допуна треба да уђе у § 118 као став (2), јер, без ове допуне Закон о овлашћеним инжењерима не само што би — без стварне потребе — изменио Уредбу Министарства финансија бр. 1100/V-1932, донету на основу овлашћења из става (2) § 1 Закона о земљишнокњижним деобама, отписима и приписима од 31 децембра 1930, а у споразуму са министром правде и министром унутрашњих послова и по саслушању Главне управе Инжињерских комора у Београду и у сагласности са Претседником Министарског савета, већ би и осетно а не из стварних разлога била повређена и одредба из чл. 3 Закона о катастру земљишта, према којој су одредби како институција катастра земљишта уопште, тако и сви послови око израде катастра, његовог одржавања и обнове, као и надзор на свима јавним премерима у држави,

било да такве јавне премере врше државни, самоуправни или овлашћени инжињери и геометри, поверени Министарству финансија, Одељењу катастра и државних добара. (Видети и чл. 4 Закона о катастру земљишта).

Споменута противност између Предлога закона о овлашћеним инжињерима и Закона о катастру земљишта види се не само из последње предреченице § 118 Предлога закона о овлашћеним инжињерима, већ и из става (2) § 40 као и из тач. 15 § 54 истог Предлога закона, у којима напред наведена одредба из чл. 3 Закона о катастру земљишта није узета у обзир.

Сем овог, по мишљењу овог Одељења, требало би да и Одељење пореза да своје мишљење по § 12 Предлога закона о овлашћеним инжињерима у погледу поновне наплате таксе приликом враћања овлашћења која се „суспендују“ у случајевима под 1, 2 и 3 § 11 Предлога закона о овлашћеним инжењерима. Ово је Одељење, наиме, мишљења да кад овлашћени инжењер прими државну или самоуправну службу или кад ступи у сталну службу Водних задруга, или кад се одрекне овлашћења, да тиме његово овлашћење престаје да важи и, да се овакво овлашћење које се похрани у надлежној Комори може поново да оснажи и врати овлашћеном инжењеру само уз поновну наплату таксе по Закону о таксама.

Сравнили:
Капешановић.
Ковачић.

Начелник,
Др. Звонимир Краљ, с. р

Да је овај препис веран своје оригиналу, оверава:
ШЕФ КАТАСТАРСКОГ ОТСЕКА
Фрања Омерзу

Предлог Закона о обл. инжињерима

ГЛАВА I

Овл. инж. и подела на струке

§ 1

За овлашћеног инж. сматра се лице које је по овоме закону а на основи теоријске и практичне спреме добило овлашћење за обављање инж. праксе и као тако уведено у списак овлаш. инжињера

§ 2

1) По струкама овл. инж. деле се:

- 1) Овлашћене грађевинске инжењере
- 2) „ инж. за архитектуру
- 3) „ културно техн. инжењере
- 4) „ геодетско културно техн. инжењере
- 5) „ машинске инжењере
- 6) „ бродарске „
- 7) „ електротехн. „
- 8) „ агрономске „
- 9) „ рударске рударско мерачке и топио-
ничке инж.
- 10) „ за техничку хемију и теологију
- 11) „ шумарске инжењере
- 12) „ **геодетске инжењере**

2) Према указаној потреби, а по саслужању савеза Инж. комора, Мин. Грађев. може собзиром на измене наставног плана на техничким и другим факултетима, уредбом увести нове струке 2 или више у једну спојити или извесне укинути.

3) Мин. Грађевина у споразуму са надлежним Министрима, а по саслушању савеза Инж. комора, одређује правилником *делокруг поједине струке овл. инжињера.*

ГЛАВА II

Стицање права овлашћења.

§ 3

(¹) Овлашћење у смислу овог Закона за једну или више струка наведено у § 2 може добити лице које докаже:

1) *Да је у нашој земљи или у иностранству свршило одговарајући факултет и добило диплому инж. оне струке за коју тражи овлашћење,*

2) Да је држ. Краљ. Југославије.

3) Да говори и пише служб. језиком.

4) Да је положио испит за овл. инж. или државни испит по правилнику ресорног Миинистарства или да је испита ослобођен.

5) Да је по стеченој дипломи са успехом радило најмање 3 године у својој струци код држ. или самоупр. тела, односно код овл. инж. или предузећа своје струке.

6) Да је способно за вршење правилних радњи.

7) Да је регулисало војну обавезу.

(²) Овлашћење за струку културно — техн. агрон. и шумар., може добити лице са свршеном вишом школом или Факултетом који не даје право на титулу инж. али даје спрему равну Високој техн. школи или Техн. факултету.

§ 5

1) Одредба § 3 став 1 под 4 не односи се на инж. професоре и доценте Универзитета.

2) Одредба § 4 под 2 не односи се на инж. проф., доценте или асистенте Универ. и на инж. професоре других техн. школа, за време док је то једина њихова држ. или самоупр. служба.

3) Лица под (1) или (2) овога параграфа могу двбити овлашћ. за вршење праксе по § 16 теч. 1 и 2 овога Закона, ако испуњавају остале услове из § 3 и § 4

§ 6

1) Испит за овлашћ. инж. полаже се у надлежним Мин. Програм испита, састав испитне комисије и хонорар члановима прописале надлежни Министри правилником, по саслушању савеза Инж. комора.

2) Праксу предвиђеру у § 3 пуноважно оцењује надлежна инж. комора.

Ако Комора нађе да кандидат према врсти праксе коју доказује, није стекао довољно практичну спрему за своју струку, може захтевати целу допуну.

Молиоц има право жалбе на овако решење Коморе надлежном Министру, чија је одлука извршна.

§ 7

2) Лице које жели да добије овл. по овоме Закону, обратиће се молбом Инж. комори, на чијем подручју жели да оснује своје седиште и уз молбу поднеће доказе да испуњава услове за добијање овлашћења по овом Зак.

2) Лице, које за доказ своје школске спреме подноси диплому иностр. школе, дужно је поднети и доказе да је испунило и услове по закону о нострификацији.

3) Одбор коморе цени да ли молиоц, испуњава услов § 3 став 1 под 3.

§ 8

Одбор коморе по поднетој молби доноси своју одлуку најдаље у року од месец дана и молиоца предлаже за до-

бијање овлашћења. Ако докази нису довољни или им се неможе поклонити поверење, Одбор коморе издаће молиоцу у истом року образложено решење којим га од тражења одбија. На ово решење молилац се може жалити надлежном Министру.

§ 9

1) Декрет о овлашћ. издаје надл. Минист. по наплати законом предвиђене таксе. У декрету има се назначити да овл. вреди за обавн. праксе на целој територији Краљевине или само за струку или струке за које молилац има потребне услове.

2) За издавање овл. надлежан је: 1. за грађ. инж., инж. за архитектуру, *културно — техн. — геод. — кулш. техн.*, машинске, бродарске, и електо — техн. инж. Министар Грађевина.

3) За рударске, рудар — мерачке, топионичке и шумарске инж. Мин. шума и руда.

4) За инж. за техничку хемију и технологију Мин. Трг. и индустр.

5) *За инж. геодете Мин. Финансија..*

§ 12

2) Надлежни Мин. на тражење савеза комора суспендова ће издато овлашћење у случајевима по 1, 2, и 3 § 11

Лице чије овлашћење суспендовано или његов заступник, дужно је декрет о овлашћењу, депоновати, надлежној Комори која ће га чувати све док трају разлози суспензије.

(2) У случајевима под 4, 5 и 6 § 11 овлашћење ће се огласити за неважеће.

(3) Овлашћ. инж. коме је Дисципл. веће поништило овлашћење, може тражити поново издавање истога само по истеку 3 године од дана поништаја. Овлашћење се може издати поново само под условом ако одбор Инж. коморе на основу стеченог убеђења то препоручи.

Губи право на поновно добијање овлашћења лице које је два пута пресудом Дисципл. већа било поништено овлашћење.

§ 13

Надлежна Инж. комора дужна је о трошку овлашћ. инж. објавити преко Служб. новина свако издавање, поништај одузимање и враћање овлашћења, као и промену

седишта овлашћ. Ing. и о томе обавестити надлежног Министра.

§ 14

(1) Приправници за овлашћене Ing. дужни су по добивеној дипломи пријавити се надлежној Инж. комори, која ће их уврстити у ред приправника.

(2) Инжењерске коморе водиће о приправницима евиденцију, контролисати њихову праксу, старати се о њиховом упослењу, издавати им потребна упуства, уверења и т. д.

(3) У недостатку овлашћених Ing. извесних струка, може надлежни министар по предлогу Савеза Ing. комора, дати овл. одговорног пословође везано за одређено предузеће и приправницима који испуњавају услове § 3 овог закона изузев услова из става 1 тач. 5. За Шумарске инж. важе прописи § 58 и 132 Закона о Шумама.

ГЛАВА II

Права и дужности овл. инжињера

§ 15

(1) Кад овл. инжињери добију овлашћење и испуне остале услове прописане овим Законом и Законом о радњама има право на територију Кр. Југ. и у својој струци.

1. Да самостално у свим пословима стручно техничке природе заступа странке и буде саветник или expert странака власти и судова;

(2) Да самостално или као одговорни пословођа трговачког друштва ма којег облика или сувласник истог, пројектује, испитује и у техничком смислу води све техн., техничко-економске, привредне и индустр. радове;

(3) Да самостално или као одговорни пословођа трг. друштва ма којег облика или сувласник истога извршује све техничке, техничко-економске привредне и индустријске радове.

§ 16

Искључиво овлашћењем инж. могу радити самостално као или одговорне пословође следеће радове:

(1) У области пројектовања:

Хоризонтална и висинска снимања, трасирања, истраживања, огледе и премеравања у колико је то потребно

за израду пројеката, давање стручних мишљења или за извођење; израђивати пројекте, предлоге извештаје стручна мишљења, анализе, предмере и предрачуна; вршити обрачуна и процене; водити надзор и предузимати (колаудовати) извршене послове; преиспитивати пројекте и по њима давати мишљења; *оверавати копије пројеката и нацрта* — када се све напред наведено односи:

а) На све врсте објеката из области грађевинске, — архитектонске, *културно техничке*, и електро-техничке *струке*.

Пројектовање горе наведених објеката могу осим овл. Ing. радити и лица наведена у ставу 1 § 125 овог закона.

б) На хемијско-технолошка изнад 20 К.С. механичко-технолошка постројења изнад 35 К.С.

за постројења централног грејања изнад 150.000 калорија на сат топлотног еквивалента.

в) На бродове и бродарске машине; на постројење за сигурност и сигнализацију пловидбе; на бродске докове; на постројења за багеровање, дизање и товарење; на постројења за транспорт чврстих, течних и гасовитих материја; односно на елементе који служе за превоз особа или су удешени на паран погон или су постављени на равном тлу.

г) На рударска и топионичка постројења и све радове у рударске сврхе у вези са постојећим рударским законом.

д) *На грађевинске и техничке радове у вези са експлоатацијом шума, подизањем и уређењем шума, ограничењем шума, деобом шумског земљишта, и уређењем бујица.*

ђ) На пољопривредна предузећа и бонитирање *шла.*

е) *На комасацију пољопривредних земљишта у оним случајевима кад је њихово извођење везано и условљено са извођењем мелиорационих радова, као и на комасацији земљишта у градовима, за поделу на градилишта кад је с тим радовима везано пројектовање нових комуникација.*

(2) *У области даваоца стручних мишљења.*

Вршити калкулације и таксације по питањима свих Ing. струка;

Контролисати и испитивати бродове, машинске, хемијско-технолошка, механичко-технолошка и електро-машинска постројења и производе; испитивати квалитет, ефекат, сигурност и економичност машинског и електро-техничког погона, хемиско-технолошких и механичко-технолошких по-

стројења, вршити хемијске и физичко-хемијске анализе; анализе пољопривредних срестава и производа и ревизију електричних уређаја с обзиром на животну и пожарну опасност, одређивати контингент конзума електричне енергије; прегледати техничке творевине у сврху царинења.

3) У области управљања у техн. смислу хемиско-технолошким и механичко-технолошким постројењима која производе или троше више од 260.000 klat. 1 сат енергије ма у ком облику, електро-машинским постројењима која производе, спроводе нам троше више од 300 киловата или имају напон преко 3.000 волти. Машинским и већим бродоградалиштима, рударским и топионичким предузећима са више од 100 радника, као и са мање радника ако то надлежна рударска власт захтева., шумским предузећима са годишњим капацитетом од преко 30000 m³ тврдог односно 50000 m³ меког дрвета у обломе, пољопривредним предузећима преко 500 ha зрашне земље..

Предње се односи и на привредна предузећа самоуправних тела.

4) У области извршења (грађења)

а) Извршивати све врсте грађевинских архитектонских, културно-техничких и електро-техничких и шумско техничких објеката, с тим да ове објекте могу извршити и лица наведена у ставу 1 § 115 овог закона;

б) Извршивати машинска индустријска постројења изнад 6500 kCa ¹/сат енергије ма у ком облику;

в) Извршивати компликоване обимне радове свих струка за које државна одн. самоупр. тела условљавају овл. инж. за извршиоца.

§ 17

Одредбе овога закона не односе се:

1) на техничке радове које врше држ. и самоуправни инж. и стручни органи као и инж. и стручни органи у сталној служби водних задруга, по свом службеном позиву у јавне сврхе односно за потребе задруге и у свом делокругу или их врше инж. и стручни органи држ. и самоупр. предузећа и установа за рачун истих.

2) На техничка истраживања и испитивања материјала у научне сврхе и на послове Универзитетских завода и факултета.

3) На извођење патената.

§ 18

(1) Техничке радове из тач. 1 и 2 § 16 овог Закона могу на подручју свога службеног рејона, а у границама своје струке изузетно, *обављати држ. и самоупр. инж., ако на подручју надлештва коме дошични инж. припада нама са спомињ. седиштем овл. инж. односно струке.*

Дозволу за обављање оваковог рада *издаје надлежни министар* по прибављеном мишљењу Инж. коморе.

Дозвола се издаје за одређени посао и рок који не може бити дужи од годину дана. инж. који је ову дозволу добио не може обављати радове који могу доћи њему на преглед или одобрење.

2) Кад у општем интересу или у недостатку стручњака за извесну врсту послова Инж. страни држављанин добија дозволу за упослење у Кр. Југославији, може им се одобрити да обављају послове овл. Инж. ако испуњавају услове из § 3 тач. 1 став 1 овог Закона.

3) Поступак при издавању овога овлашћења исти је као и поступак при издавању овл. по овом Закону, с тим да се ово одобрење даје за одређени посао и рок који не може бити дужи од годину дана.

19

Министар Грађевина у споразуму са надлежним Министрима а по саслушању савеза Инж. комора издаје потребна објашњења у погледу подела рада међу појединим струкама као и објашњења да ли поједини рад припада у ускључиви делокруг овлашћених инжењера.

§ 20

(1) Ако трговачка друштва — предузећа ма кога облика или друга лица стекну право на обављање послова који по овоме Закону спадају у делокруг овл. инж. Морају за послове имати овл. инж., односне струке, који у овом случају за те послове носе одговорност по овом Закону.

§ 22

(1) Овлашћени ннж. осим бироа уместу свога сталног седишта, не може имати друге пословнице. У случају извршења каквога посла изван свога седишта може по потреби у том месту отворити привремену пословницу, али само за време док извршење тога посла траје.

(2) Овлашћени Инж. несме себи прибављати послове преко плаћених посредника или другим недоличним начином.

§ 23

(1) Овлашћени инж. дужни су водити свој технички дневник оверен од стране надлежне Инж. коморе, и у исти уносити закључене послове и кратак преглед свога пословања. Сваки закључени посао мора имати свој редни број у техничком дневнику,

(2) Инж. комори припада право проверавања да ли овлашћ. Инж. уредно води техн. дневник.

(3) Све писмене саставе и цртеже, које подноси држ. или самоуправним властима дужан је овлашћени инж. претходно поднети надлежној инж. комори на регистравање. Ако је стално седиште овл. инж. ван седишта коморе, ова се пријава може накнадно учинити, али најмање за 14 дана.

§ 27

Државна надлештва установе и самоуправна тела могу својој надлежности поверити овл. Инж. изванредан посао који иначе раде државни и самоуправни Инж. као: израду пројекта, предмера, предрачуна, колонизовања извршних послова вршење експертизе и т. д. рад овл. Инж. у том случају има исту важност као и рад држ. и самоупр. Инж. рађен по службеном позиву.

§ 30

Државне и самоуправне власти уз наплату таксе и евентуалних трошкова ставиће овл. инж. на расположење потребне теренске и друге техничке податке. Тако ће поступати и овл. инж. када држава и самоупр. власт тражи податке којима он располаже. Од овога се изузимају подаци поверљиве природе.

§ 40

(2) Инж. коморе стоје под надзором Мин. грађевина. У колико се овлашћени инж. баве пословима по закону о радњама Инж. коморе спадају под надзором и Министарства Грађевине и индустрије.

(3) У облику надлежности комора уопште Инж. коморе једино су надлежне за овл. инж. у целокупном њиховом техн. пословању по овом закону и закону о радњама.

§ 54

15) Да води надзор над пословањем овлашћ. инж. и над њима изриче казне по § 69 овог Закона. На обнову извода из ових одлука може се тражити извршење код надлежних власти.

§ 118

Ступањем у живот овога закона престају важити привремене уредбе о овлашћеним инжењерима и архитектима и о оснивању Инж. комора у Кр. С. Х. С. од 8. Х. 1924 год. као и сви остали законски прописи у колико су му противни.

§ 123

Овлашћења издата овл. инж. до ступања на снагу овога закона остају у важности, но они су дужни своје пословање саобразити овом закону. Сва овлашћења која нису прибављена преко Инж. коморе морају у року о 3 месеца по ступању на снагу овог Закона, *бити поднета на регистровње надлежној Инж. комори, иначе ће се сматрати неважећом.*

§ 125

Не предвиђа стечена права по бр. 1100 уредби.

Образложење

§ 2. Овим параграфом усвојено је начело концентracије надлежности државних власти по Закону о инжењерима под једно Министарство и то под Министарство Грађевина коме по члану 3 и 12 Закона о уређењу Врховне државне управе додељен надзор над радом *овлашћених инжењера, и које је надлежно за највећи број струка* и за највећи број овлашћених инжењера.

§ 5. Професорима, доцентима и асистентима омогућено је овим параграфом вршење јавне праксе у циљу да буду у сталном контакту са практичном применом техничких знања, није им се пак дозвољено да се могу бавити и *трговачком страном инжењерске праксе — предузимачким пословима.*

§ 6. Полагање практичног испита за овл. Инж. предвиђено је у надлежним Министарствима.

§ 9. Пошто је због посебне важности струке и испит на стицање овлашћења из напред изнетих разлога предвиђен у респективним Министарствима то је овим параграфом и надлежност за издавање овлашћења у облику декрета доде-

љења Министрима као власти чија се надлежност простире на целу Краљевину.

§ 12. Одређује када се овлашћење има суспендовати а када огласити за неважеће.

§ 16. *Искључиви делокруг у погледу геодетско геомтарске праксе предложено је разграничење које је утврђено споразумно између Удружења инжењера геодеџа и Удружења геометара у Загребу и које је као такво предложено Министарству.*

По природи самога посла у овом искључивом делокругу извршена је подела посла што нарочито желимо да истакнемо ради избегавања неспоразума.

§ 17 Набраја изузетке кад се радови из искључивог делокруга могу изводити без овл. Инж. то су природно сви државни и самоуправни радови.

§ 19. Дато је право Министру грађевина да у случају спора дали неки рад *сада у искључиви делокруг овл. Инж. или до које границе струке досеже, донесе своју одлуку.*

Пошто се питање може односити на надлежност неког другог министарства то је условљено да се *та одлука има донети у споразуму са надлежним министром* а по саслушању савеза коморе који је у непосредном додиру са праксом, његово мишљење може бити од користи. Као и у ранијим случајевима и овде је било потребно да надлежно Министарство за инжењере тј. Министарство грађевина буде одређено да по спору донесе одлуке, саслушавајући и оно Министарство које у конкретном случају може бити заинтересовано.

§ 39. Ставом § 39 предвиђа се да свако лице које у смислу овога Закона добије право да обавља послове овл. Инж. мора бити члан Коморе. Овим се хоће да под контролом Коморе и њене дисциплинске прописе подпадне и она лица која нису овлашћени инж. али су изузетно као странци или држ. чиновници у недостатку овл. Инж. добили ограничено право рада.

§ 40 И ако Инж. коморе имају да сарађују са свима Министарствима те су према томе органи целе држ. управе њихов се рад ставља под надзор Мин. Грађевина, како би се створила *ефикасна контрола над радом* Коморе но како рад овлашћених Инж. делом спада и под закон о радњама то се предвиђа и контрола Мин. Трговине и Индустрије.

§ 118. *Аналогно свим другим Законским прописима и у*

овоме је стављена одредба о престанку важности оних законских прописа који су противни прописима овога закона.

§ 123. Овај параграф прописује да раније издата овлашћења остају у важности али њихови притежаоци морају саобразити своје пословање одредбама овог Закона, а сем тога да они који нису добили овлашћење преко Инж. коморе морају их у року од 3 месеца поднети надлежној Инж. коморе на регистравање.

§ 124. Стилизацијом овога параграфа дозвољава се да се у место доказа о положеном стручном испиту може примити доказ о његовом ослобођењу или доказ да је молиоц практично радио са успехом најмање 10 година до ступања на снагу овог Закона.

Постоје два разлога који су руководили да се предвиди овакав пропис. Први је разлог у томе што су неки инж. услед дугог Светског рата били спречени да благовремено положе држ. испит, а који су иначе изгубили извесно време за напредовање у својој каријери те је оправдано да им се пружи ова повластица и то тим пре што је овако исто поступила и држава према свијим чиновницима инж. Други је разлог у томе, што је раније у недостатку прописа о стицању овлашћења велики број инж. затечен у индустрији и другим предузећима као пословође но без овлашћења и да би се омогућило да ти инж. који су стварно стекли велику праксу а затим су у годинама неби сада могли полагати испите већ да би на основу стечене праксе добили овлашћење.

§ 125 Већ је Закон о радњама поставио ограничења у погледу права пројектовања и извођења за градитеље и мајсторе зидаре електро-техничаре и електро-инсталатере. Зато је у овом параграфу унето да у погледу пројектовања и извођења грађевинских и електро-техничких објекта важе у целости одредбе Закона о радњама и правилника о разграничењу по §§ 49 и 59 Закона о радњама.

Коментар Пројекат Закона о овлашћеним инжењерима

Пред нама се налази пројекат Закона о овлашћеним инжењерима, који је израдила Инжењерска комора. Овај законски пројекат достављен је још месеца марта 1935 год. Министарству грађевина када је као законски пројекат, требао бити у марту озакоњен као Уредба, на основу § 68.

Закон о буџетским дванајестинама за месец август, септембар, октобар, новембар и децембар 1935 г. и јануар, фебруар и март 1936 г. Министарски савет у споразуму са Финансијским одбором Народног претставништва на предлог Министра грађевина имао је да пропише: Уредбу о овлашћеним инжењерима.

Из техничких разлога одложено је његово озакоњење, а одлука је измењена да овај предлог буде спроведен у живот као Закон. Напред цитирани чланци овог законског пројекта унесени су онако како данас гласе у пројекту Закона о овлашћеним инжењерима. Ради прегледности и обавештења свих чланова Удружења доносимо тачан текст предложен од стране Инж. Коморе чл. 16 који у свом првобитном пројекту Закона гласи:

На аграрне операције тј. комасације пољопривредних поседа и градилишта у вези са извршењем комуникација и канализације земљишта; парцелације градилишта; парцелације пољопривредних поседа, индивидуалне и раздеобне деобе земљишних заједница, оснивање и регулација аграрних поседа.

Потсетићемо на још једну одлуку-предлог који је дошао од стране Инжењерске коморе, те је пројекат од 1932 г. кад су § 15 тражили искључива права: „*На катастарске премере, на радове комасације и уређење земљитних заједница у вези са мелиорацијом*“.

Као што се види од 1932 године ово је четврти пројекат, час Закона, час Уредбе који Инжењерска комора формира да озакони. Из свих текстова до сад, види се да Инж. комора не бира средства; служила се је свим дозвољеним и недозвољеним средствима, да дође до циља. Безобзирно и немилосрдно се предлагало кроз све законске пројекте рушење позитивних законских одредаба имајући пред очима једино циљ неограничене привилегије инжењера. — Жалосно је али је и истинито да време у коме живимо, време је несумњивих напора, свих постојећих друштвених снага да се разумно и плански, критички и опрезно, осигура и ојача, сруши и измени оно што односним друштвеним снагама користи или смета.

Сталешка организација јесте анализирана и утврђена, диференцирана и одређена брига и стална тежња припадника једне групе људи, различите од осталих група у држави само по функцији коју у истој врши, чија је тежња да развитак прилика и догађаја измени у своју корист.

Геометарски сталез у нашој држави јесте релатив о млад али истовремено сталез који се јавља са културним у опште и напосе правним напретком у друштвеној заједници.

У свом образложењу Инжењерска комора каже: „Последњих година рада Инжењерских комора нарочито доказују да су ове организације способне да утичу на *подизање стручног и моралног нивоа* Овлашћених инжењера, као и да буду користан сарадник и саветодавац државној управи на уређењу техничке делатности“.

Циљ и предлог овога Закона јесте, да на бази онога што већ постоји, створи нове јасне законске прописе, *коришћући и доуњавајући при томе постојеће Уредбе из основа*“ А даље каже: „*овим одредбама није дакле повређено ничије право*. Ако напред наведено доведемо у везу са споразумом, у погледу геодетско геометарске праксе, где је предложено разграничење, које је утврђено *споразумно* између Удружења инжењера геодета и Удружења геометара у Загребу, и које је, као таково предложено Министарстру. Споразум са Удружењем геометара које не постоји. Сигурно Инжењерска комора за 12 година свога постанка и рада није сазнала да постоји само једно јединствено Удружење геометара и геодета Краљевине Југославије, са седиштем у Београду. Зар је секретар Инжењерске коморе толико забораван да и после саопштења да нема и не постоји никакво Удружење геометара у Загребу, остао при свом образложењу. Зар ни после писмене претставке од стране Гл. управе Удружења геометара и геодета још у јуну, Инжењерска комора не повлачи своје образложење. У каквој сврси је ово унесено није потребна ни једна једина реч. У коликој је вези са напред цитираним моралним нивоом и неповредивости ничијих права имаће да се изјасни суд, те не желимо да решење овог питања прејурдицирамо.

Инжињери не треба да забораве да историја памти само геометра, као меродавца за извођење геометарско геодетских радова. Све данас што је учињено на томе пољу, 99% је дело геометра. Геометар је кроз векове могао да служи држави и народу, и да буде меродаван за те радове, а данас се појавила једна нова и незнатна сила Инжињерска, која би му одузела права, вековима стечена. Сваки геометар све ће жртвовати а неће дозволити да други бере његове плодове. Геометар је одувек био до краја пошрвован за поверене му радове, да би то поверење оправ-

дао, а то се и данас види са каквим жртвама геометар новог премера врши поверену му дужност, Данас на новом премеру је кадар младих људи, од којих је још сад у младим годинама једна већина срушила своју младост, борећи се са невременским непогодама, али невреме и камен руши.

Кад се таквим жрвама буде геометар завршио нови премер тад ће господа инжењери поднети други предлог у којем ће бити нешто ново. Они би то можда и овом приликом учинили, али оставили су да наше муке до краја присвоје себи.

Као и остали свет, тако и нашу земљу притискује и дави економска криза. Број бедних и незбринутих није мали, број незапослених радника и интелектуалаца из дана у дан расте, једном речју сви друштвени сталежи налазе се у незавидном и тешком економском положају. Услед овако тешког економског положаја, сви друштвени слојеви чине све могуће напоре, да се уз сарадњу свих друштвених економских корпорација и социјалних установа, ова многобројна социјална зла данашњице умање, да се ликвидира беспослица и беда, а да се на супрот томе диже благостање целог народа и свих друштвених сталежа. И док се сви напори чине у овом правцу, дотле Инжењерска комора, која треба да буде пионар у борби против друштвених социјалних невоља, као претставник једног друштвеног сталежа, који је носилац свеукупног друштвеног и техничког напретка кроз историју развитка људског друштва, подноси један немогући, несоцијалан предлог Закона, који треба да понизи и уништи геометарски сталеж, његову будућност и будућност њихових породица и деце.

Првобитна жеља Удружења иде за тиме да у ово деликатно питање унесе пуну светлост, да укаже на чињенице развоја и напретка геод. науке и праксе код нас: Резимираћемо најважније геодетске радове урађене до данас у нашој држави. Израда новог катастарског премера целе државе је једна од највећих културних творевина у развоју и напретку сваке модерне државе, а то дело дали су једино и искључиво геометри. Премере највећег наших градова- Београда, Скопља, Ниша, Крагујевца, Пожаревца, Шапца и 100 других градова и варошица, израдили су геометри- само и једино геометри.

Све комасационе радове у земљи, комасације пољо-

привредних поседа и градилишта у вези са извршеним комуникацијама и мелиорационим радовима дело је и рад геометара и геодета у већини случајева.

Све парцелације пољопривредних поседа као и већину индивидуалне и раздеобне деобе земљишних заједница урадили су већином геометри и геодети.

Већину свих аграрних операција, колонизације, регулације аграрних поседа, дело је геометара и геодета. Геодетски и геодетско културно технички инжењери у место да се уздигну по својој личној и друштвеној вредности, по својој стручној спреми, знању и напретку, у место да у науци корачају корак по корак напред, стварајући нове видике, на научном и практичном пољу техничке делатности, они се спуштају, силазе на терен људи са средњом Техничком школом.

Па кад ствари стоје тако онда се са чуђењем питамо зашто Инж. комора тражи искључива права овлашћења баш само и искључиво делокруга ради геометара и геодета. Зар геодетски и геодетско-културно-технички инжењери немају поред овог заједничког делокруга рада још и област више геодезије, област целе културтехнике, област хидротехнике и т. д. Данас у нашој техничкој грани, странци решавају и најтеже и најразноврсније проблеме, и налазе се у свим техничким гранама државне администрације у приватној пракси у разним техничким предузећима срећемо на сваком кораку странце. Сигурно да би тим проблемом требали да се позабаве наши инжењери то је њихов позив, то је њихова дужност према струци и држави. Кад би се наши инжењери овим проблемом позабавили неби морали да силазе на терен средње Техничке школе, да траже искључива права и то баш тамо где их нема и то баш од оних људи који су свом позиву дорасли, да свој посао на опште задовољство обављају.

Непобитна је чињеница да у теориској спреми у оквиру ниже геотезије, нема разлике између геометра и геодетског културно техничког инжењера, јер и једни и други раде само четири семестра нижу геодезију. Остала четири семестра, геод. културно технички инжењери раде вишу геодезију, култур-технику, хидротехнику итд. Напротив у погледу практичне спреме геометри имају много више праксе, како за време школовања, тако исто и после завршеног

школовања, јер за све време они једино и искључиво раде и обрађује нижу геодезију, док се пракса код култур. техничких инжењера више креће на култур-техничке и хидро-техничке радове, што је за њих исто тако важно као геодезија!

Акција коју води Инжењерска комора у овом смислу и у предложеном пројекту, има се схватити само и једино као скуп људи, који постоји да законским одредбама заштите личне интересе, у место правичног решавања и уклањања многобројних друштвених социјалних проблема данашњице, они настоје да људима који су цео свој живот посветили само једној научној грани, коју су практично обрадили, да их сузе, ограниче, подчине и створе од њих мануелне раднике.

Је ли потребно рећи, је ли потребно специјално подвући да сталез који даје данас средња Техничка школа, по својој стручној спреми, одговара оном подматку који је носиоц техничлог напретка и извршилац највећих техничких радова у свим државама и у свим гранама народног подхвата.

Неометани и правилни развој технике, са свим супротно захтева, да све законске одредбе, које регулишу сва сложена техничка питања данашњице, воде рачуна и требају водити рачуна о средњим Техн. школама па то мора да зна и треба да зна Инжињерска комора, да Закон о Овлашћеним инжењерима мора да о томе води рачуна, он мора да буде у потпуној сагласности са свим другим законским одредбама са циљем најправилнијег уређења техничких питања у земљи на сразмерној основи, како би се и код нас као и у другим државама, омогућио правилан прогрес и развој технике у пуној мери. Резимирајући напред изложено констатујемо следеће чињенице *да предложени пројекат Закона о Овлашћеним инжењерима, није водио рачуна ни о једном сталезу осим инжењера, да нема никаквог обзира према постојећим Законима и Уредбама, да их својим одредбама из основа мења, да чак шта више не предвиђа прелазно стање, не указује на општи правац и карактер Закона, а само и једноставно иттиши интересе инжењерског сталеза.*

Последњи предлог који се налази пред Народном скупштином, и који је ових дана узет у претрес од стране Законодавног одбора Народне скупштине у свом § 16. тачке е гласи:

„На комасацију пољопривредних земљишта у оним случајевима кад је њихово извођење везано и условљено са извођењем мелиорационих радова, као и на комасације земљишта у градовима за поделу на градилишта, кад је са тим радовима везано и пројектовање нових комуникација“, Не треба рећи колико су наши интереси тангирани, довољно је упоредити све предлоге које је инжињерска комора до данас поднела Мин. грађевина на озакоњење, и једном речју сви предлози ишли су за искључивим правима, скоро 100% радова које обављају цивилни и геометри на терену. Довољно је прочитати и последњи захтев који се у овом моменту налази пред Народном скупштином. Са оправданим чуђењем морало се упитати на основу чега је Инж. комора тражила и ово генерално овлашћење, када је у питању комасација земљишта, агрерне операције свих врста, чак до индивидуалних и раздеобних деоба земљишних заједница и поседа! Да ли је Инжењерској комори јасно, да би цивилна пракса у овом смислу била онемогућена, ако замисли да би је могло одржати неколико, па нека их буде и десет геодетских и геодетско култур. техничких инжењера. Да ли је свесна тежине својих захтева с обзиром да се данас налазе на терену до 400 цивилних геометара, чија је једина егзистенција заснована на цивилној пракси, да ли зна да су у нашој држави данас преко 99% геодетских радова дали геометри са 100% успехом. Оставићемо са моменат катастар и све оно што је у вези са њим, јер смо сигурни да је и Инжењерској комори јасно, ко је све то радио и урадио, па према томе ко треба да има искључиво и генерално овлашћење. Вратићемо се на онај други терен—терен аграрних операција—расчланићемо их полако редом једну по једну, са жељом да Инжењерској комори дамо јасну слику, неби ли један пут била начисто са геометареком праксом, подвлачимо геометарском, јер у геодезији нема друге праксе на терену само геометарска, само и искључиво примена ниже геодезије, и нека буде начисто све набројано у овом Закону, у погледу искључивих права за геодетски и геод. култур-техничке инжењере, све је то само делокруг рада геометра. Инжењерска комора је намерно избегла да унесе онај делокруг рада који инжењерима ове струке припада, са логичном рачуницом, да би рекли како и они морају имати један искључиви делокруг рада. Циљ сужавања права геометара силазак на једини и

искључиви делокруг рада. Погледајмо наше највеће геодетске институције, па ћемо констатовати да геодетски и култур-техн. инжењери није дошао до изражаја, и у место сталне тежње за просперитетом струке, за усавршавањем науке, за упражњавањем оних дисциплина геодетске науке, где нема места геометру, већ се у својој струци спутавају, силазе на терен који треба да буде само степеница да се попну на онај ниво за који су се у школи спремали. Почећемо са комасацијом земљишта, а одмах и са констатацијом да су 99% свих комасација до данас урадили цивилни геометри, ово је разумљиво кад се зна да овлашћених геодетских инжењера немамо, а геод. култур-технички инжењери су тек од 1932 г. дошли до овлашћења, баш у доба господарске депресије. Данас у Кр. Југославији има свега 4 геодетско-култур. техничка инжењера који имају овлашћење за комасацију. Па поред тога познато је да се за комасационе радове морао полагати специјални испит, поред испита са цивилну праксу, да се дође до овлашћења. Поред тога у нашој Краљевини је постојао двогодишњи течај на Загребачком универзитету, који је имао једини циљ да спреми подмладак за комасационе радове у Хрватској. Ово је био једини течај у земљи који је оспособљавао људе за овај посао. Потреба за комасационе радове појавила се је пре рата у Хрватској и у Војводини, а специјално после рата, требало је веће комплексе земљишта комасирати. Мора и Инжин. комора да зна, као што је познато и свим држ. институцијама и практичним и научним да су ови радови у колико су завршени, завршени на опште задовољство и државе и народа.

Стојимо пред фактом, невероватним фактом, али и стварним, Инжењерска комора тражи искључива права поред свих ових непобитних чињеница, на све комасационе радове. Тражи искључива права-генералише аграрне операције — а ко је извршио све аграрне операције и колонизационе радове у земљи, опет геометри, једном речју сви технички радови аграрне реформе извршили су цив. и државни геомерти.

Инжењерска је комора специјално употребила речи у „вези“, у „смислу“, „условљена“. На ово морамо само ставити знак чуђења. Зар има комасације без извођења комуникација, зар има комасације, где нема макар један канал-

чић: Зар се овлашћења за комасационе радове условљавају, на суве комасације а може ли и без комуникација да се спроведе комасација, и постоји ли таква? Инж. Комора има пред очима само и једино интерес инжењерског реда, у чију заштиту стављају Високу технику.

Кад се поставља овакво питање, како га је поставила Инжењерска комора, било би реалније поставити питање. *Јесу ли нам Средње техн. школе потребне.* Позната је чињеница, да између свију постојећих наука техника је најизразитији претставник данашњице, јер она стоји у тесној вези са економским напретком и просперитетом државе. Из тога разлога све државе посвећују највећу пажњу развојку технике и у научном и у практичном смислу. Захваљујући лабораторијским истраживањима експериментисањима, техничке науке су се усавршиле до максимума. У том циљу данас имамо разне техничке школе, на чијем челу се налазе Технички факултети.

Позив Техничког факултета јесте да савесно и детаљно проучава и тражи савремене техничке науке, да ради на њиховом усавршавању. Затим да у виду наставничког особља упрошћује резултате техничких наука распростире даље, да одржавају везу путем науке и људи који се практично баве са техником. Силом прилика да их замене Средње стручне школе, који обрађују више практични живот, а мање чисту науку стварају кадар најспособнијих грађана. У нашем јавном животу поздрављају се и са симпатијом примају средње Техн. школе, али на жалост кад је дошло до практичног увођења тог кадра у живот наишло се на сметње, онемогућење и скучавање њиховог рада, што има и имаће штетне последице по целу индустрију и технику. Приликом овог питања природно сукобили су се интереси фкултетски образованих инжењера са интересима свршених ученика држ. сред. Тех. школа.

Инжењери и архитекти нарочито у оним крајевима где су раније имали искључиво права (што је случај у Србији, јер није било ср. Тех. школа) настоје свим силама, да та права и даље задрже за себе и да их ни у колико не преносе на дипломиране техничаре. Намеће се питање, па зашто су основане средње Тех. школе, шта ће радити дипломирани техничари, је ли довољно са катедре предлагати проширење Средњих техн. школа, на рачун класичних гимназија,

а кад слушаоци Тех. школа оспособљени ступе у јавни живот, онда им ускраћивати права, сводити их на обично мањуелно радништво или на палире.

Је ли у интересу државе ово једнострано посматрање и жеља за искоришћавањем свију техничких послова у личну корист, само једне класе људи. Да ли ће то имати штетне последице по нашу технику. Нису ли људи са сред. тех. образовањем веома потребни за наш технички прогрес, па им се према томе свакако мора осигурати учешће код свију техничких послова.

Најзад да практично приступају решавању најделикатнијих техничких проблема и задатка за које је потребно дубоко познавање техничких послова.

Док нам сред. Техничке школе дају људе који су најпогоднији за правилно искоришћавање свих резултата наведених тех. наука. Научни резултати у техници обично су тако формулисани упропашћени, да онај који се практично бави техником, не мора а и не може да води стално рачуна о свим оним замршеним путевима којима се до истих дошло, зато онај који се бави примењеном, техником, не мора да прође кроз Тех. факултет као позвани форум за технику, већ се може кроз средњу Тех. школу и брже и практичније оспособити за обављање своје службе и коришћење заједници. Проучавањем чисте науке удаљује — од обичног живота, зато се тешко налази на људе који су истовремено способни — за науку и за праксу, обично се једно развија на рачун другог. У интересу је сваке државе, да има што већи број људи, који ће интелигентно свесно и практично умети обављати разне послове компликованог апарата данашњег друштва. У јавности се води акција, пишу чланци, па и студије, дајте нам средње Техничке школе, доста имамо класичних гимназија, тражимо то са правом, да, то и живот тражи, а кад се дође у јавни живот, онда се њихов рад и њихова делатност ограничава, под паролом да немогу радити оне, послове које су у школи и у практичном животу усавршили.

О овоме предлогу дало би се писати читава књига, али ми ћемо се задржати само још на образложењу наших оправданих погледа, да грађевинским инжењерима не треба дозволити право цивилне геометарске праксе. Ово се не односи на оне који су до данас дошли ма којим путем до овлашћења.

По чл. 11 Уредбе а у вези чл. 4 поред дипломираних геометара, геодета и геодетско — култур — техничких инжењера могу полагати геометарски испит и тиме стећи услове за вршење јавних геод. — геометарских радова још и култур — технички и грађевински инжењери, који су дипломирали у земљи или на страни, „где су најмање кроз четири (4) семестра обавезни геодезија и геодетске практичне вежбе са обавезним полагањем закључног испита из тих предмета“.

При изради Уредбе 1100-V-32 имао се свакако у виду програм из геодезије на београдском Техничком факултету, јер само на томе факултету слушаоци грађевинског отсека имају такав наставни програм из геодезије, какав се помиње у Уредби. У Загребу (где постоји специјални одсек за инжењере геодезије и културн.-технике) и Љубљани и на сваком техничком факултету у иностранству слушаоци грађевинског отсека немају одговарајући наставни програм из геодезије, да би по Уредби 1100-V-32 могли полагати тај испит. На грађевинском отсеку било кога техничког факултета учи се два до три (2—3) семестра геодезија без зимских теренских вежби и летње теренске праксе, без израде елабората и планова на основу података добијених на терену и без закључног — завршног испита из геодезије. Но то је и посве разумљиво.

Геометру, геодети и геодетском инжењеру геодетска наука и пракса је струка, којом се искључиво у пракси бавите за њу специјално у школи спрема. Грађевинским инжењерима пак геодезија је само помоћна грана уколико је потребно, да исту примене код пројектовања и извршења грађевинско — инжењерских објеката — железница, тунела, водоградњи, мостова итд. Другим речима грађевински инжењери слушају мање више геодезију енциклопедијски, — као помоћну, за припремни испит а није им то стручна група од почетка до краја студија, са којом би изашли на дипломски испит, какав је случај са геодетским инжењерима, геодетима и геометрима. Како данас има велики број геометара, геодета и геодетских инжењера, који су се специјално спремали и искључиво се у својој пракси баве геодезијом и њеном применом, то у свима техничким гранама државне, бановинске, самоуправне или приватне слржбе примена геодезије фактично и није више у рукама грађевинских инже-

њера, јер свуда је то поверено углавном стручњацима геометријама, геодетима односно геодетским инжењерима. Међутим поред свега тога Уредба 1100-V-32 допушта полагање испита и тиме стицање услова за вршење јавних геометарских радова и грађевинским, инжењерима па чак и грађ. — техничким, култур — техничким и шумарско — техничким чиновницима. Тако се је и могло десити да добију право вршења свих геодетских послова и они грађевински инжењери, који нису слушали геодезију ни толико колико се тражи по Уредби 1100, већ је слушали енциклопедијски 2—3 семестра по наставном програму на грађевинском отсеку у Загребу, Љубљани или коме техничком факултету у иностранству. А када се то право може дати таквом грађевинском инжењеру, онда се по истој логици може дати и једном машинском инжењеру или архитекти, ако има три године праксе, јер и они уче по два семестра геодезију. Када већ има људи — и то довољно — који су се специјално и стручно спремали за тај позив и том се струком искључиво баве, онда је у интересу струке и квалитет послова императивно захтева, да се апсолутно забрани даље баратање по тим пословима људима који се нису за то специјално спремали и није им то чиста струка.

Да грађевинским инжењерима то није струка доказ је и то, што они не би могли полагати из геодезије државни стручни инжењерски испит у Мин. грађевина, јер тамо полагају само из онах техничких дисциплина, које су им биле стручни предмети после припремног испита а то на грађевинском отсеку није случај са геодезијом. Па и нова Уредба о Техничким факултету у Београду од 2-V-935 доказује то исто, јер предвиђа специјалну геодетску групу тј. отсек на коме би слушалац и после припремног испита имао да слуша и полаже геодетске дисциплине као стручну групу, што ће рећи да грађевинским инжењерима геодезија није и не може бити струка па не могу ни имати право на њу.

Још нешто најважније, грађевински инжењери који су дошли до овлашћења за јавне геодетско геометарске радове, дошли су на основу прелазних наређења, а не на основу положеног испита. Сви они грађевински инжењери којима је Министарство грађевина издало овлашћење из грађевинске струке до 1924 год. добили су само допунско овлашћење

од Министарста финансија, а скоро нико од грађевинских инжењера није положио испит по Уредби бр. 1100/V-932 год.

На крају крајева, ми ни данас не правимо од овога велико питање, немамо разлога да их искључимо, јер их полагање испита по Уредби 1100 искључује. У осталом овај захтев постављен је од стране Клуба геодетско културно техничких инжењера.

Њиховим искључењем добити и геодетска струка и геодетски сталез и подићи ће се квалитет послова, а грађевински инжењери упутити на своје грађевинско поље рада, за које су се и спремали и на које једино и имају право.

Додаћемо овде још неколико речи за геодетске. геодетско културно техничке инжењере у цивилно геодетско геоматарској пракси да би се тачно види онемогућење извођења радова, комасације, подела на гледишту, итд. Од 1928 године до данас проценат је незнатан. Свега су 7—8 положили испит за цивилну геоматарску праксу, а свега 3—4 за комасационе радове. Дакле сваке године само један за цивилну праксу, а за сваке две године само један за комасационе радове. Собзиром на овако мали број, логична је и рачуница геодетско културно техничких инжењера да ограниче све веће приватне послове за себе, тражећи искључива права специјално на комасације.

Што је пак најважније ни једном речју у чл. 5 Уредбе бр. 1100/V-32 није ни споменуто право геометра и геодета да изводе комасационе, културно техничке и хидротехничке радове, то је само проналазак Инж. комора.

Снимање је један посао а пројектовање потпуно други посао. На пр. комасација и премер вароши је посао једне врсте чисто геоматарски, а пројектовање мелиорације земљишта и регулације вароши други посао чисто инжењерски. И досадашња рационална и народно корисна пракса била је та, да стручњак геоматар снима и премерава, а стручњак инжењер пројектује.

Не противећи се томе да се инжењерима призна право и на снимање и на пројектовање, протестујемо једино против покушаја да се нама геометрима одузме право на снимања која смо и досада по Закону имали и вршили на свеопште задовољство и народа и државе и за које послове имамо потпуну квалификацију.

По чл. 3 Закона о кат. земљиште институција катастра повјерена је изричито Министарству финансија, а по чл. 5 истог Закона обавезни су катастарски прописи и обавезан је надзор Министарства фин. за све јавне премере у држави то је логично и јасно, да сва квалификована лица па и инжењери који желе да се баве јавном геометарском праксом, требају положити стручни испит код Мин. фин и прибавити овлаштење истог Министарства по одредбама Уредбе 1100/V-1932.

Што се тиче стицања права за полагање испита по Уредби бр. 1100 геодетско културно технички инж. стичу право након три годоне, а геометри и геодети након пет година, као што се види и овде су инжењери неправедно на рачун геом. и геодета фаворизирани. Геодетски сталез у нашој држави чине геометри, геодети и геодетско културно тех. инжењери и у приватној и у државној служби упућени су једни на друге, и у место пуне хармоније, заједничких напора на напретку геодетске науке, на практичном и научном раду. на паљу геодетске делатности, губе се у ситним, личним интересима, на штету и струке и сталеза, а ово тим пре кад је делокруг њиховог рада дефинитивно разграничила сама геодетска наука.

На послетку пројекат Закона о овлашћеним инжењерима у § 14 предвиђа да приправници могу добити овлашћење одговорног пословође везано за одређено предузеће. Правилно схваћено горње законско право омогућило би једном инжињеру приправнику да без икакве практичне спреме буде одговорни пословођа и да као такав врши послове који поред теоријске спреме захтевају велику практичну спрему (као на пр. комасације, веће аграрне операције и тд.). Београдска Инжењерска комора заложила се је свим својим ауторитетом у циљу прибављања неоправданих повластица за осам геодетско културно техничких инжењера који данас имају овлашћења за цивилну геометарску праксу, а од којих свега четири имају овлашћење за извођење комасационих радова а на штету једног целог реда који има традицију и искуство и који се као такав са својих 2.000 чланова афирмирао у нашем друштву као радан, позитиван и користан елемент. Геометарски и геодетски ред неће никада пристати да у домену своје властите струке постане помоћно особље зависну од једнога незнатног броја инжењера гео-

дета. Тежиште целог овога сукоба је у томе, што би мали број инжењера хтео искључиво право стицања овлашћења, тако да би сав геометарски и геодетски ред требао одвојити добар део свога труда и напорнога рада, да би могао платити обичан потпис инжењера, који има овлашћење. Тај комерцијалан елемент мора се избацити из домена техничке делатности. Без икакве зависти и претенциозности наш ред жели, да геодетски инжењери развију своју делатност на широком пољу више геодезнје па чак и ниже, али одлучно решен да свим сретствима истрије у борби која има поштenu намеру очување стечених права на која је дала пристанак и Главна Управа инжењерских комора 1932 год., у Уредби бр, 1100 и да искључи трговину овкашћењима и монополизацију техничких радова једном малом броју људи чији су резултати у домену практичне техничке делатности још увек мали.

Ing. M. H. Vidojković

Predavanje inženjera Miodraga Hadži Vidojkovića, održano 20.-XII.-36 (nedelja) na Tehničkom fakultetu Univerziteta u Beogradu u sobi broj 56.

Geodesko - geometarska pitanja

Osobita mi je čast ta, što mogu da izvršim takvu prijatnu dužnost, te da sa ovoga prosvetnoga mesta prvo iskreno zahvalim dosadanjoj, agilnoj Glavnoj upravi Udruženja geometara i geodeta Kraljevine Jugoslavije na tome, što je konstantno, sa puno pohvalnog smisla i dovoljno obazrivog takta, za celo vreme svoga plodnoga rada, ne samo primerno pokazivala stalnu svoju pažnju, već se i potpuno angažovala za onaj vrlo značajni deo tehnike i njene administracije, što nazivamo geodeskom naukom i praksom. Da bi, bar u nekoliko, dopunio taj svesrdni, prilježan i istrajan napor po aktuelnim pitanjima iz naše lepe struke, izvanredno sam raspoložen što mogu ovome, uglednome i zavidnome skupu geometara, inženjera i njihovih vrsnih prijatelja da pročitam sledeći kratak istorijat, pogled i kritičan zaključak na naše obilne i važne radove, jer se na taj način, s naročitim